

Hoe goed kan jij talen herkennen?

‘Met dit spel wordt iedereen in wezen een taalkundige’

Deze publicatie is onderdeel van het thema [Over taal gesproken](#) op Kennislink.nl.

De app LingQuest test hoe goed jij talen van elkaar kunt onderscheiden. Spaans pik je er vast moeiteloos tussenuit, maar hoe zit het met een Aziatische taal als het Vietnamees? LingQuest laat je zien hoe divers de klanken en ritmes van talen kunnen zijn.

door [Erica Renckens](#)

Het idee van LingQuest is simpel: luister naar het audiofragment en kies daarna dezelfde taal uit een aantal andere geluidssnippers. Die eenvoud blijkt bedrieglijk. De staccato klanken van het Italiaans herken ik vrij snel tussen de aangeboden fragmenten, maar de volgende ronde is al een stuk lastiger. Het klinkt me als Zuidoost-Aziatisch in de oren, met een vleugje Indiaas, maar dat hoor ik ook terug in twee van de keuzemogelijkheden. Ik gok fout en kan die highscore voorlopig wel op mijn buik schrijven. Ik blijf te hebben geluisterd naar het Tamil, een taal met bijna 70 miljoen moedertaalsprekers in Zuid-India en Sri Lanka.

Ongehoorde talen

Uitdagen en verwonderen, dat is wat de ontwikkelaars van LingQuest voor ogen hebben met hun app. De uitdaging zit ‘m in de toenemende moeilijkheid van het spel. “Je begint met twee keuzefragmenten en dat wordt geleidelijk opgevoerd tot vijf talen,” vertelt Seán Roberts, onderzoeker aan het Max Planck Instituut en een van de ontwikkelaars. “De beste spelers veroveren een plekje in de top vijf.”

Screenshot uit LingQuest. In de app luister je naar alledaagse gesprekken. Na elke ronde zie je welke taal je hebt beluisterd, waar deze wordt gesproken en hoeveel sprekers de taal heeft. *Radboud University*

Na elke ronde zie je waar en door hoeveel sprekers de taal wordt gesproken. Dat varieert van nul (het Akie) tot bijna 850 miljoen (het Mandarijn) sprekers. “Van het Akie, een inmiddels uitgestorven taal van een jagers-verzamelaarsstam uit Oost-Afrika, hebben we zeven geluidsfragmenten in de app opgenomen,” vertelt Roberts. “Sommige van de talen in LingQuest zijn nog maar door vijf mensen buiten de eigen gemeenschap gehoord. Het is geweldig om mensen op deze manier kennis te laten maken met de grote taaldiversiteit in de wereld.”

Waarnemen, niet oordelen

In totaal bevat de app geluidsfragmenten van meer dan zeventig verschillende talen. “Als je LingQuest speelt moet je alleen waarnemen, niet oordelen,” zegt Mark Dingemanse, collega-onderzoeker en -

ontwikkelaar van Roberts. “We zien dat mensen al snel heel specifiek gaan luisteren. In wezen wordt je zo vanzelf een taalkundige.” Taalwetenschappers vinden het over het algemeen interessanter om goed te luisteren en te beschrijven, dan om te zeggen wat goed of fout, mooi of lelijk is.

De ruim zeventig talen die zijn opgenomen in LingQuest komen van alle werelddelen. Dingemanse: “Met name Slavische talen vinden mensen vaak moeilijk van elkaar te onderscheiden.” *Radboud University*

Achter de schermen houden de onderzoekers de resultaten van de spelers bij. Dingemanse: “We willen graag weten of iedereen dezelfde fouten maakt of dat die afhankelijk zijn van je afkomst en talenkennis. Verder zijn we benieuwd of de keuzes van de spelers passen binnen onze taalkundige theorieën. Misschien baseren zij hun keuze wel op heel andere aspecten dan wij, als we onderzoek doen naar gelijkheden tussen talen.”

Archief van bedreigde talen

Ongeveer de helft van de geluidsfragmenten in LingQuest is afkomstig uit een grote database met algemene talen als het Portugees, Nepalees en het Baskisch. De andere helft is aangedragen door individuele taalwetenschappers of komt uit het DOBES-archief, een database met informatie over bedreigde talen van het Max Planck Instituut.

“DOBES staat voor Dokumentation bedrohter Sprachen en is tot stand gekomen met financiering van de VolkswagenFoundation,” vertelt Roberts. “Het archief bevat inmiddels gegevens van 68 talen.” Dit zijn niet alleen audio- en video-opnames van alledaagse gesprekken, maar ook foto’s, muziek en video’s van ceremoniën.

Onderzoek en cultuurbehoud

Naar verwachting zal aan het eind van deze eeuw van de bijna zeventuizend talen die nu wereldwijd gesproken worden nog slechts een derde (of zelfs een tiende) over zijn. “Als we willen onderzoeken hoe taal werkt en wat de universele componenten van taal zijn, moeten we naar zo veel mogelijk talen kijken. Het is daarom belangrijk om juist de kleine talen vast te leggen nu het nog kan; zij kunnen essentiële informatie bevatten,” legt Roberts uit. “Deze talen zijn bovendien erg interessant als je kijkt naar

De jacht is nog steeds de voornaamste bron van voedsel voor het inheemse Even-volk van Noordoost-Siberië. Het Even, dat geleidelijk wordt vervangen door het Russisch, is een van de talen in LingQuest en telt nog zo'n drieduizend sprekers. *Dejan Matic, University of Graz*

taalevolutie. Ze hebben vaak amper contact gehad met andere talen en zijn daardoor in de loop der tijd minder veranderd dan bijvoorbeeld het Engels.”

“Maar DOBES is net zo belangrijk voor het behoud van culturen,” voegt Dingemanse toe. “Als een taal niet wordt doorgegeven aan de volgende generatie, sterft hij uit. Achteraf volgt vaak spijt. Er gaat toch een stukje van de cultuur verloren. In DOBES kunnen we natuurlijk niet een hele cultuur vastleggen, maar iets is altijd beter dan niets.”

DOBES is dus niet alleen handig voor de ontwikkeling van apps als LingQuest, maar is ook een waardevolle bron voor inheemse volkeren en onderzoekers. Dingemanse: “Al die data verzameld op één plek, dat maakt zo veel vergelijkingen mogelijk. Wie weet waar het in de toekomst nog voor gebruikt zal worden.”

LingQuest is ontwikkeld binnen het onderzoeksconsortium Language in Interaction. De app is gratis te downloaden in de App Store.